

UNIVERSITY OF HELSINKI

<https://helda.helsinki.fi>

Helda

Ersän ja mokšan -ms-infinitiivin objektin ilmaisemisen keinoja

Bernhardt, Mariann

2024-05-22

Bernhardt, M 2024, Ersän ja mokšan -ms-infinitiivin objektin ilmaisemisen keinoja. julkaisussa S Björklöf, S Jantunen, S Junntila, J Kuokkala, S Laitinen & A Pasanen (toim), Itämeren kieliapajilta Volgan verkoille : Pühendusteos Riho Grünthalile 22. mail 2024. Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia, Vuosikerta. 278, Suomalais-Ugrilainen Seura, Helsinki, Sivut 102-120. <https://doi.org/10.33341/sus.965.1323>

<http://hdl.handle.net/10138/584588>
10.33341/sus.965.1323

---

unspecified
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

MARIANN BERNHARDT
HELSINKI

Ersän ja mokšan *-ms*-infinitiivin objektin ilmaisemisen keinoja

---

1. Johdanto

Tässä artikkelissa käsittelemme yhden ei-finiittisen muodon, ns. *-ms*-infinitiivin eli I infiniitin objektien merkintää ersässä ja mokšassa. Artikkelin tavoite on selvittää, miten objektia merkitään eri rakenteissa ja miten objektin asema muuttuu matriisilauseen predikaatin mukaan. Ersän ja mokšan transitiivisissa lauseissa sekä objektin sija että verbin konjugaatio vaihtelevat. Molemmat kielet tuntevat neljä objektin sijaa ja lisäksi verbi voi kongruoida objektin kanssa luvussa ja persoonassa. Riho Grünthal (2008) huomauttaa, että transitiivisten lauseiden laaja variaatio ersässä haastaa transitiivisuuden käsittelyn kaksijakoisen dikotomian transitiivi- ja intransitiivilauseiden välillä.

Ersän ja mokšan kielioppikuvauksissa ei-finiittisten verbien argumenttien merkintä on toistaiseksi jäänyt yksityiskohtaisen käsittelyn ulkopuolelle, joskin jo Wiedemann (1865: 45) mainitsee ersän kieliopissaan, että objektilla voi olla ei-finiittisten verbien kanssa erilaisia piirteitä kuin finiittisten kanssa. Transitiivisuutta käsittelevät tutkimukset ovat tähän mennessä keskittyneet pääosin finiittisten verbien argumenttien merkintään (Albonico 2023; Alhoniemi 1991; Bernhardt 2016; Bernhardt 2020a) tai subjekti- ja objektikonjugaation välisiin eroihin (Albonico 2023; Alhoniemi 1993; 1994; 1996; Bernhardt 2020b). Salomonin (1989: 98–100) kuvauksessa ersän transitiivisuudesta infiniitivien käsittely jää hyvin pinnalliseksi. Ei-finiittisten muotojen yksityiskohtaisempi kuvaus löytyy Bartensilta (1999: 144–157), joka käsittelee eri ei-finiittisten muotojen käyttöä ja samalla havainnollistaa, miten niiden argumentteja merkitään.

Riho Grünthal (2008: 224–225, 232–233) käsittelee ersän transitiivisuutta jatkumona, jossa korkean transitiivisuuden merkkejä ovat määräisyys, genetiivin sija ja objektikonjugaatio. Hän toteaa, että matalammalla transitiivisuuden asteikolla vaihtelu on suurta. Myös ei-finiittiset muodot kuuluvat matalan transitiivisuuden piiriin, sillä ne eivät ilmaise aspektuaalisia eroja samalla tavalla kuin finiittiset verbit. Tämä ei kuitenkaan vaikuta olevan ainoa ero finiittisten ja ei-finiittisten verbien välillä.

Infinitiivi on hyvin laaja käsite. Noonan (2007: 67) käsittelee infinitiivitä verbinkaltaisena täydennyksenä, jonka semanttinen subjekti ei käyttydy samalla tavalla kuin finiittisten verbien subjekti, ts. se ei ole nominatiivissa, verbi ei voi kongruoida sen kanssa, eikä se voi olla genetiivissä, kuten teonimien yhteydessä. Ersän ja mokšan I infinitiiviin pätevät samat piirteet.

Mordvalaiskielissä finiittiset verbit kongruoivat aina subjektin kanssa luvussa ja persoonassa, mutta toisinaan sekä subjektin että objektin kanssa, kuten esimerkissä (1a). Infinitiivit eivät merkitse subjektia samalla tavalla. Niiden subjekti voi olla joko sama kuin lauseen matriisiverbin tai se voi erota lauseen matriisiverbin subjektista. Jotkut infinitiivit voivat olla myös lauseen predikatiivina. Mikäli on tarve ilmaista infinitiivin subjekti, se esiintyy obliikvisijassa, eikä infinitiivi voi kongruoida sen kanssa (1b). Riippuen infinitiivisestä muodosta voidaan semanttinen objekti merkitä infinitiiviseen muotoon possessiivisuffikseilla tai, harvemmin, nominien predikaattivaikutuksen mukaisesti, kuten esimerkissä (1c). Jälkimmäisessä tapauksessa semanttinen objekti nousee infinitiivin kieliopilliseksi subjektiksi. Infinitiivi ei kuitenkaan saa passiivin tunnusta, mikä finiittisten verbien kohdalla on välttämätöntä, jotta objektin voi nostaa kieliopillisen subjektin asemaan.

(1) Ersä

a. (MokshEr A15: Syatko-2003-5-1)

Mon toń vasol-do sod-itiń.
1SG 2SG.GEN kaukaa-PTV tietää-PST.1SG>2SG
'Tunnistin sinut kaukaa.'

b. (MokshEr A2067: Syatko-2004_3_60-81)

Jav-inek tev-t'neń, ki-ńeń mež-t' tej-ńe-ms.
jaka- PST.IPL työ-PL.DEF.GEN kuka-DAT mikä-PL tehdä-FRQ-INF
'Jaoimme tehtävät, kenen pitää tehdä mitäkin.'

c. (MokshEr A14: Syatko-2003-4-2)

Kunda-ms-ol'i-t' ked'-te.
ottaa-INF-PST2-2SG käsi-PTV
'Olisi pitänyt ottaa sinua kädestä kiinni.'

Ersän ja mokšan infinitiiveillä on sekä verbinomaisia että nomininomaisia piirteitä. Esittelen molempien kielten infinitiivien päätteet taulukossa 1. Verbikantaisena muotona infinitiivi saa argumentteja, joskin infinitiivin argumenttien merkintä eroaa finiittisten verbien argumenttien merkinnästä. Jegorovan (2018: 679) mukaan mokšan infinitiiveistä I infinitiivi säilyttää eniten verbimäisiä piirteitä argumenttien merkinnän suhteen: muiden infinitiivien kanssa sekä subjektia että objektia on mahdollista ilmaista samalla tavalla kuin genetiiviattribuutteja. I infinitiivin kanssa vain objekti voi saada genetiiviattribuutin kaltaisen aseman.

Taulukko 1: Mordvalaiskielten infinitiivit

Infinitiivin nimi	Infinitiivin päätte	
	Ersä	Mokša
I infinitiivi	<i>-ms</i>	<i>-ms</i>
II infinitiivi	<i>-mo, -me</i>	<i>-ma</i>
III infinitiivi	<i>-mado, -m(o)do, -m(e)d'e</i>	<i>-mda</i>
IV infinitiivi	<i>-ma</i>	<i>-ma¹</i>

Infinitiivit muistuttavat nomineja myös taivutuksen suhteen. II ja III infinitiivi voivat saada possessiivisuffikseja muistuttavia elementtejä objektin ilmaisemiseen ja I ja IV infinitiivi nominien predikaattitaivutuksen mukaisia muotoja, kuten esimerkissä (1c).

I infinitiivin objektin merkintä riippuu ensisijaisesti infinitiivin funktiosta lauseessa ja siitä, millainen matriisiverbi infinitiivillä on. Ersässä ja mokšassa on havaittavissa kolme lähestymistapaa infinitiivin patientin merkinnän suhteen: se voi ilmetä joko infinitiivin tai matriisiverbin objektina tai matriisiverbin subjektina. Luvussa 3 esittelen tarkemmin I infinitiiviin liittyvän objektin merkintää ominaisuuksia.

Luvussa 4 erittelen, missä sijassa ja missä taivutusmuodossa semanttiset objektit esiintyvät aineistossani, ja selvitän, millaisia vihjeitä nominin merkintä antaa sen asemasta lauseessa. Tämän perusteella erittelen luvussa 5 niitä tapauksia, joissa infinitiivin semanttinen objekti ilmenee matriisiverbin subjektina tai sen objektina. Luvussa 6 esitän yhteenvedon aineistostani saaduista tuloksista ja lisätutkimuksen mahdollisuuksista.

1. Mokšassa II ja IV infinitiivi ovat samannäköiset, mutta niiden funktiot ja morfosyntaktinen käyttäytyminen eroavat.

2. Aineisto

Tutkimusta varten olen kerännyt MokshEr-korpuksesta² I infinitiivin muotoja, joilla on ilmi pantu nominiobjekti. Kerätty aineisto käsittää 500 infinitiivin esiintymää molemmista kielistä. Tutkimuksessani analysoin vain infinitiivin päätteeseen päättyviä muotoja, eli sellaiset muodot, joissa infinitiiviin liittyy myös persoonapäätte (kuten esimerkissä (1c)), jäävät tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Syynä on se, että tällainen rakenne ei ole tavanomainen mordvalaiskielissä: koko MokshEr-korpuksesta löytyy vain 11 esimerkkiä ersästä. Mokšasta ei löydy tällaista rakennetta lainkaan.

Artikkelissani käsitelen vain sellaisia lauseita, joissa on selvästi ilmaistu nominiobjekti. Monet mahdolliset lauseet jäävät siten artikkelissani käsittelemättä, koska en ole huomionut niitä lauseita, joissa objekti on ilmaistu pelkästään matriisiverbin taivutusmuodoissa. Kuten seuraavassa luvussa esitelen, tällainen objektin ilmaisutapa on mahdollinen molemmissa kielissä. Tämän takia 500 lauseen otannassa sellaisten lauseiden osuus, joissa infinitiivin objekti ottaa matriisiverbin argumentin aseman, saattaa olla vähän suurempi kuin tästä aineistosta pystyy päättämään.

3. I infinitiivin käyttö

I infinitiivi voi esiintyä matriisiverbin subjektina, objektina tai muuna pakollisena argumenttina, mikäli matriisiverbin subjektin ja objektin paikka ovat varattuna (Bartens 1999: 145–146).

I infinitiivin käyttö subjektin funktiossa edellyttää, että lauseen predikaattina on yksipaikkainen verbi, ks. esimerkki (2). Tällaisia verbejä ovat E M³ *éravi* 'täytyy', E M *savi* 'tulee, sopii, pitää', M *araj* 'tulee, sopii, pitää', E M *udalams* 'onnistua'. Lisäksi venäjän modaaliset predikaatit *možna* 'on mahdollista' ja *nel'za* 'ei voi, on mahdotonta' voivat olla infinitiivin predikaattina. Myös nominaalisten predikaattien kanssa infinitiiviä voidaan käyttää subjektina, kuten esimerkissä (3). (Bartens 1999: 145.)

Tällaisissa lauseissa matriisiverbin subjekti, jos se on ylipäätään ilmaistu, on alennettu adverbiaaliksi: se on datiiivissa eikä matriisiverbi voi kongruoida sen kanssa luvussa eikä persoonassa. Matriisiverbi onkin tavanomaisesti yksikön kolmannessa persoonassa, ks. esimerkki (2). (Bartens 1999: 145.)

---

2. <<https://finno-ugric-corpora.utu.fi/>>

3. Leipätekstissä annettujen esimerkkien yhteydessä merkitsen lyhenteellä E (ersä) ja M (mokša), kummasta kielestä esimerkki on.

- (2) Mokša (MokshEr A860: Moksha-2007_1_31-43)
Med' tejan' erav-i kačanda-ms [...]

hunaja 1SG.DAT täytyy-PRS.3SG pumpata.pois-INF

'Minun täytyy pumpata hunaja pois [...]'
- (3) Ersä (MokshEr A2299: Syatko-2006_3_40-64)
Šoffor-tneñ sval šožd-iñe soda-ms

kuljettaja-PL.DEF.GEN aina helppo-DIM tietää-INF

oršamka-ń kořas.

vaate-GEN mukaan

'On helppo tunnistaa kuljettajat vaatteiden perusteella.'

Kaksipaikkaisten matriisiverbien kanssa, kuten esimerkiksi sallimista ilmaisevien verbien (E *maksoms*, M *maksøms* 'antaa, sallia') tai kognitiivisten ja desideratiivisten verbien (E *aršems*, M *aršøms* 'ajatella', E *bažams*, M *jorams* 'haluta'), I infinitiivi täyttää matriisiverbin objektin paikan. Infinitiivin ja matriisiverbin subjektin on useimmissa tapauksissa samantarkoitteinen infinitiivin subjektin kanssa, kuten esimerkissä (4), mutta siinä tapauksessa, että ne eroavat, infinitiivin subjektin on ilmaistu datiiivilla: se on silloin samantarkoitteinen matriisiverbin vastaanottajan kanssa, ks. esimerkki (5) (Bartens 1999: 145–146).

- (4) Ersä (MokshEr A0: Syatko-2003-2-1)
Arše-š saje-ms ñi-ks Luiza-ń.

ajatella-PST.3SG ottaa-INF vaimo-TRA Luiza-GEN

'Hän ajatteli ottaa Luizan vaimoksi.'
- (5) Ersä (MokshEr A18: Syatko-2003-7-1)
Ki-ñeñ=gak čavo-ms pra-st ežt makso.

kuka-DAT=kään hakata-INF pää-POSS.3PL NEG.PST.3PL antaa.CNG

'He eivät anna kenenkään surmata itseään.'

Infinitiivin argumenttien nostaminen matriisilauseeseen joko subjektin tai objektin asemaan on tavanomaista maailman kielissä (ks. Noonan 2007: 79). Sen edellytykset vaihtelevat kuitenkin kielittäin. Ersässä ja mokšassa I infinitiivin objektia voidaan nostaa sekä matriisiverbin subjektin että sen objektin asemaan (Bartens 1999: 146–147).

Tässä tutkimuksessa selvitän, missä tapauksissa infinitiivin objekti on ylennetty matriisiverbin subjektin tai objektin asemaan ja missä tapauksissa se säilyttää asemansa infinitiivin objektina. Infinitiivin objekti on ylennetty matriisiverbin subjektin asemaan esimerkissä (6), ja tätä osoittaa se, että

objekti on nominatiivissa ja matriisiverbi kongruoi sen kanssa persoonassa ja luvussa. Esimerkissä (7) puolestaan matriisiverbi on objektikonjugaatiossa ja kongruoi infinitiivin objektin kanssa luvussa ja persoonassa.

- (6) Mokša (MokshEr A521: Moksha-2003_10_53-74)
A ton možna-t kižaf'ta-ms?
 mutta 2SG saada-2SG kysyä-INF
 'Entä saako sinulta kysyä?'
- (7) Mokša (MokshEr A588: Moksha-2005_3-4_107-122)
Mež-a-nd'i moda-t jora-sak kərväšt-a-ms?
 mikä-DAT maa-DEF.GEN haluta-PRS.2SG>3SG polttaa-INF
 'Miksi haluat polttaa maan?'

I infinitiivi voi sijoittua myös sivulauseen tai koko lauseen predikaatiksi, kuten esimerkiksi (8) (Bartens 1999: 147–148). Mordvalaiskielissä tavoitteen ilmaisemiseen käytetään usein infinitiiviä, joko venäjistä lainatun konjunkti-*on E štobu*, *M štoba* 'jotta, että' kanssa, kuten esimerkiksi (9), tai ilman sitä. Tavanomaista on sekin, että infinitiivi on ainoa predikaatti lauseessa, etenkin kysymys- tai huudahduslauseissa. Tällaisissa lauseissa on mahdollista, että infinitiivi saa nominipredikaatin taivutuspäätteitä ja ilmaisee samalla lauseen semanttisen objektin, kuten esimerkiksi (1c), mutta tämä ei ole kovin tavanomaista kirjakielten korpuksissa.

- (8) Ersä (MokshEr A2850: Syatko-2008_9_35-57)
Moñeñ tink man-če-ms a meže-ks.
 1SG.DAT 2PL.GEN pettää-FRQ-INF NEG mikä-TRA
 'Minulla ei ole syytä pettää teitä.'
- (9) Ersä (MokshEr A1165: EP-2006_23-fevral_6)
Siñ vešeme-ñt' t'ej-št', štobu
 3PL kaikki-DEF.GEN tehdä-PST.3PL jotta
strojka-ñt' Prado-ms ška-sto-nzo [...]
 rakennustyö-DEF.GEN lopettaa-INF aika-ELA-POSS.3SG
 'He tekivät kaikkensa, jotta saisivat rakennustyöt ajoissa valmiiksi [...]'

Infinitiivin objektin asema voi siis muuttua, ja se voidaan nostaa joko matriisiverbin subjektiksi tai objektiksi. Se voi kuitenkin jäädä myös infinitiivin objektiksi, jolloin sen käyttäytyminen ei paljolti eroa finiittisten verbien objektin sijojen vaihtelusta. Seuraavassa luvussa tarkastelen, miten infinitiivin objekti ilmenee ersän ja mokšan kirjakielissä.

4. I infinitiivin objektit aineistossani

Esitän taulukossa 2, missä sijamuodossa ja taivutusluokassa infinitiivin objektit ovat aineistossani. Sijamuotojen erottaminen ei aina ole helppoa, sillä molemmissa kielissä on jonkin verran sijasynekretismia. Ersän osalta possessiivisessä taivutuksessa vain yksikön kolmannen persoonan omistajan kohdalla voidaan erottaa nominatiivi ja genetiivi, muutoin ne ovat samanmuotoisia. Synkretistisiä possessiivisen taivutuksen muotoja on aineistossani 38. Nämä muodot olen merkinnyt genetiiveiksi, koska myös ei-synkretistiset possessiivisuffiksilliset muodot ovat aineistossani poikkeuksetta genetiivissä ja matriisiverbi ei kongruoi monikollisten referenttien kanssa, mikä puolestaan viittaa siihen, että ne ovat säilyttäneet asemansa objekteina.

Mokšassa puolestaan monikolliset persoonapronominit ovat synkretistisiä nominatiivissa ja genetiivissä. Aineistossani on yhteensä 12 monikollista persoonapronominia. Suurimman osan niistä voi luokitella genetiivisijaisiksi, koska mitä ilmeisimmin ne ovat säilyttäneet asemansa infinitiivin objektina: matriisiverbi ei kongruoi niiden kanssa luvussa. Mikäli objektin asema muuttuu, matriisiverbi kongruoi luvussa matriisiverbin subjektiksi nostetun argumentin kanssa, ja objekti on tällöin nominatiivissa.

Partitiivin kohdalla en ole erotellut taivutuskategoriaa, koska se ei vaikuta olevan merkityksellinen aiheeni kannalta.

Taulukko 2: I infinitiivin objektin sijat ja taivutusluokat

Taivutus	Objekti Sija	Määrä	
		Ersä	Mokša
Perustaivutus	Nominatiivi	142	152
	Genetiivi	70	78
Määräinen taivutus	Nominatiivi	4	20
	Genetiivi	204	140
Possessiivinen taivutus	Nominatiivi	1	9
	Genetiivi	73	96
	Partitiivi	6	5
Yhteensä		500	500

4.1. Perustaivutuksen nominatiivi

Kuten taulukosta 2 näkyy, suuri osa objekteista on perustaivutuksen nominatiivissa eli tunnusmerkittömässä muodossa, kuten esimerkissä (10). Tällaisten objektien tapauksessa ei ole helposti pääteltävissä, millaisessa rakenteessa ne esiintyvät, sillä sekä subjektit että objektit voivat olla perustaivutuksen nominatiivissa. Lisäksi finiittiset verbit ovat aina subjektikonjugaatioissa epämääräisen objektin kanssa.

- (10) Mokša (MokshEr A920: Moksha-2007_4_64-72)
Šas G. I. Surajev-Korolev aršə-š purəpta-ms
 siksi G. I. Surajev-Korolev ajatella-PST.3SG koota.yhteen-INF
mora-j-əń kollektiv.
 laulaa-PTCP-GEN yhteisö
 'Siksi G. I. Surajev-Korolev ajatteli koota yhteen laulajien yhteisön.'

Toisaalta perustaivutuksen nominatiivissa on myös sellaisia semanttisia objekteja, jotka finiittisen verbin objektina ovat pääsääntöisesti perustaivutuksen genetiivissä, kuten persoona- tai demonstratiivipronomineja (Bernhardt 2020a: 58; 2021: 48–52), ks. esimerkki (11). Myös matriisiverbi voi kongruoida tällaisten objektien kanssa luvussa ja persoonassa. Näissä tapauksissa on pääteltävissä, että semanttinen objekti ilmeneekin matriisiverbin subjektina. Vaikuttaa siltä, että infinitiivin objekti nousee matriisiverbin subjektin asemaan useammin mokšassa kuin ersässä, ks. luku 5.2.

- (11) Mokša (MokshEr A378: Varia-A_1)
Tafta ton i erav-at nakaza-ms...
 näin 2SG myös täytyy-PRS.2SG rangaista-INF
 'Näin sinua pitääkin rangaista...'

4.2. Perustaivutuksen genetiivi

Objektin sija on perustaivutuksen genetiivi, mikäli objektina on pronomini tai erisnimi (Bernhardt 2020a; 2021: 48–52). Perustaivutuksen genetiivissä olevat semanttiset objektit kuuluvat useimmiten näihin sanaluokkiin ja edustavat enimmäkseen infinitiivin objekteina, kuten esimerkissä (12).

- (12) Ersä (MokshEr A2351: Syatko-2006_7_8-17)
Son vid'e=jak anok-ol čavo-ms Andrej-eń.
 3SG totta=kin valmis-PST2.3SG tappaa-INF Andrei-GEN
 'Hän, tosiaan, oli valmis tappamaan Andrein.'

Aineistosta löytyy myös yleisnimiä perustaivutuksen genetiivissä. Finiittisten verbien objektina perustaivutuksen genetiivi esiintyy vain harvoin objektin sijana, ja silloinkin se yleensä rajoittuu kansansaduissa esiintyviin eläinlajien nimiin, joita käytetään erisnimien kaltaisesti (Bernhardt 2021: 52; Salamon 1989: 92). I infinitiivin kanssa perustaivutuksen genetiivi viittaa yksilöimättömiin objekteihin, kuten esimerkeissä (13–14).

- (13) Ersä (MokshEr A1486: EP-2007_9-avgust_15b)
Kije žo maks-i jarmak-t kváftira-ń rama-ms?
 kuka sitten antaa-PRS.3SG raha-PL asunto-GEN ostaa-INF
 'Kukahen antaa rahat asunnon ostamiseen?'
- (14) Mokša (MokshEr A636: Moksha-2005_12_9-18)
Ćora-ńä-ś kat'i-mežä ez-də-nza
 poika-DIM-DEF INDEF-mikä PP⁴-PTV-POSS.3SG
veš-ś i šofša-ś knīga-ń luvə-ms.
 pyytää-PST.3SG ja häiritä-PST.3SG kirja-GEN lukea-INF
 'Poika pyysi häneltä jotain ja häiritsi kirjan lukemista.'

Jegorova (2018: 673–674) mainitsee, että mokšassa I infinitiivin objekti voi olla myös perustaivutuksen genetiivissä, ja tämä onkin hänen mielestään I infinitiivin ainoa piirre, joka lähentää sitä nomineihin. Rueter (2005: 286) käsittelee tämän kaltaisia infinitiivin objekteja attribuutteina.

Perustaivutuksen genetiivi on hyvin yleinen objektin sija II infinitiivin tai konverbien kanssa. Jegorovan (2018: 676–677) mukaan tämän merkinnän edellytyksenä on, että objekti edeltää infinitiiviä. Muista infinitiiveistä poiketen I infinitiivi ei kuitenkaan voi ottaa possessiivitaivutuksen muotoja osoittaakseen objektin lukua ja persoonaa.

Aineistoni tukee Jegorovan (2018) havaintoja molempien kielten osalta, sillä sekä ersässä että mokšassa yleisnimi perustaivutuksen genetiivissä edeltää infinitiiviä. Rakenne esiintyy molemmissa kielissä, ersässä 8 kertaa ja mokšassa 14 kertaa. Sanajärjestys ei kuitenkaan aina vaikuta objektin ilmaisemisen keinoihin, sillä infinitiiviä edeltävä objekti voi saada myös toisenlaisen merkinnän.

Vaikuttaa siltä, että objektin suhde infinitiiviin on näissä rakenteissa paljon tiiviimpi kuin muilla objektin sijoilla merkityn objektin, koska sitä ei voi erottaa infinitiivistä. Näissä esimerkeissä infinitiivi yhdessä sen objektin kanssa täyttää joko matriisiverbin objektin (14) tai adverbiaalin (13) paikan. Aineistossani tämä rakenne esiintyy useimmiten kontekstissa, jossa ilmaistaan, että

4. *e-/ez-*postpositio on semanttisesti tyhjä: sen tehtävä on kantaa sijamuotoa ja täydentää nominien taivutusparadigmaa.

'on rahaa/joku antaa rahat jonkin ostamiseen'. Perustaivutuksen genetiivissä esiintyviä objekteja olisi syytä tutkia syvällisemmin infinitiivien yhteydessä ja katsoa, millaisissa konteksteissa ja millaisten matriisiverbien kanssa ne esiintyvät. Perustaivutuksen genetiivi objektin sijana on toistaiseksi jäänyt tutkimatta I infinitiivimuodon yhteydessä.

4.3. Määräisen ja possessiivisen taivutuksen nominatiivi

Määräisen tai possessiivisen taivutuksen nominatiivi on subjektin tai nominaalisen predikatiivin sija. Finiittisten verbien objektit ovat genetiivissä, mikäli niihin liittyy myös määräisyyden tunnuksia. (Bartens 1999: 90–92.) Mikäli I infinitiivin patientti on määräisen tai possessiivisen taivutuksen nominatiivissa, se edustuu matriisiverbin tai nominaalisen predikaatin subjektina. Tällöin subjektikonjugaatiossa oleva matriisiverbi myös kongruoi kieliopillisen subjektin kanssa, kuten esimerkeissä (15–16).

- (15) Ersä (MokshEr A652: EP-2005_24-mart_4b)
 [...] *meže-ks érav-i soda-ms tiri-ń kel-es* [...]
 mikä-TRA täytyy-PRS.3SG tietää-INF elättäjä-GEN kieli-DEF
 '[...] miksi täytyy osata äidinkieltä [...]'

- (16) Mokša (MokshEr A1114: MP-2005_14-ijul_2a)
No melä lamə-c p̄rābala-t̄ñä
 mutta sitten paljon-POSS.3SG huoli-PL.DEF
udala-št̄ mašftə-ms.
 onnistua-PST.3PL hävittää-INF
 'Mutta sitten onnistuimme pääsemään eroon monenlaisista huolista.'

4.4. Määräisen ja possessiivisen taivutuksen genetiivi

Määräiset objektit ovat tavanomaisesti genetiivissä finiittisten verbien kanssa sekä ersässä että mokšassa (Bernhardt 2021: 48–52). Myös I infinitiivin kanssa määräisyys vaikuttaa sijan valintaan, ja tällaisessa tapauksessa semanttinen objekti säilyttää asemansa objektina aineistossani, kuten esimerkissä (17).

- (17) Mokša (MokshEr A993: Moksha-2007_7_109-112)
 [...] *a Ħina-ń aš mälə-c*
 mutta Nina-GEN NEG mieli-POSS.3SG
kadə-ms kud'-t̄:
 jättää-INF talo-DEF.GEN
 '[...] mutta Nina ei halua jättää taloa.'

4.5. Partitiivi

Partitiivi esiintyy aineistossani vain harvoin. Infinitiivinä on tällöin syömistä tai juomista ilmaiseva verbi. Vaikuttaa siltä, että syömistä ja juomista ilmaisevien verbien patientti säilyttää asemansa ja sijapäätteensä myös verbin ollessa infinitiivinä. Havainnollistan partitiiviobjektia esimerkissä (18).

- (18) Ersä (MokshEr A2083: Syatko-2004_4_32-69)
<i>Sav-ś</i>	<i>t'enze</i>	<i>apak</i>	<i>salto</i>
täytyy-PST.3SG	3SG.DAT	NEG.PTCP	suolata.CNG
<i>jam-do</i>	<i>koršta-ms.</i>		
keitto-PTV	hörpätä-INF		
- 'Hänen täytyi hörpätä suolatonta keittoa.'

5. Infinitiivin objektin asema

Tässä luvussa keskityn ersän ja mokšan välisiin eroihin ja siihen, milloin infinitiivin objektin asema muuttuu. Tämän luvun keskiössä ovat yksipaikkaiset modaaliverbit, kaksipaikkaiset verbit ja nominipredikaatit. Alaluvussa 5.1 käsitelen sellaisia objekteja, jotka edustuvat matriisiverbin subjekteina, ja alaluvussa 5.2 käsitelen sitä, missä tapauksissa infinitiivin objekti voidaan tulkita matriisiverbin objektiksi. Koska ersän ja mokšan välillä on huomattavia eroja, käsitelen niitä erillisissä alaluvuissa.

5.1. Patientti matriisiverbin subjektina

Patientti edustuu matriisiverbin subjektina niissä tapauksessa, jolloin se on nominatiivissa ja yksipaikkainen verbi kongruoi sen kanssa subjektikonjugaatiossa. Myös sellaisissa lauseissa, joissa predikaattina on nomini, infinitiivin objekti voi ottaa subjektin paikan. Agentti jää usein ilmaisematta näissä lauseissa, mutta sitä on mahdollista ilmaista datiivissa eli obliikvisijassa. Aineistoni perusteella infinitiivin semanttinen objekti edustuu matriisiverbin subjektina useammin mokšassa kuin ersässä.

5.1.1. Ersä

Ersän aineistossa on vain 5 lausetta, joissa infinitiivin patientti edustuu matriisiverbin subjektina. Jokaisessa näistä lauseista matriisiverbinä on joko *éravi* 'täytyy' tai *savi* 'tulee, sopii, pitää'.

On kaksi tapaa, joilla voidaan päätellä, että semanttinen objekti edustuu matriisiverbin subjektina: se voi olla joko perustaivutuksen nominatiivissa, jolloin verbi kongruoi sen kanssa luvussa, tai määräisen tai possessiivisen taivutuksen nominatiivissa, jolloin nominin muoto kertoo jo itsessään, että sen asema on muuttunut, kuten esimerkissä (19).

- (19) Ersä (MokshEr A15: Syatko-2003-5-1)
A eřav-i lišme-ś pań-še-ms.
 NEG täytyy-PRS.3SG hevonen-DEF ajaa.takaa-FRQ-INF
 'Ei tarvitse ajaa hevosta takaa.'

Erikoista on, että yksipaikkainen modaaliverbi voi kongruoida myös määräisen taivutuksen genetiivissä olevan objektin kanssa. Näissä tapauksissa infinitiivin patientti saa sekä matriisiverbin subjektille että infinitiivin objektille ominaisia piirteitä: se on genetiivissä eli saa objektin sijamerkin, mutta matriisiverbi kongruoi sen kanssa luvussa subjektikonjugaatiossa. Esimerkissä (20) on kaksikin tätä rakennetyyppiä edustavaa objektia: ensimmäinen on proadjektiivi *išta* 'tällainen' määräisen taivutuksen genetiivissä ja sen jälkeen persoonapronomini *sin* 'he' perustaivutuksen genetiivissä. Matriisiverbi kongruoi molempien kanssa luvussa. Ersässä tällainen rakenne esiintyy kuusi kertaa aineistossani.

- (20) Ersä (MokshEr A444: EP-2005_7-aprel_4)
Išta-tneń, keľa, a eřav-it
 tällainen-PL.DEF.GEN kuulemma NEG täytyy-PRS.3SG
šovno-ms, sint eřav-it šna-ms.
 sadatella-INF 3PL.GEN täytyy-PRS.3PL kehua-INF
 'Tällaisia, kuulemma, ei tarvitse sadatella, niitä täytyy kehua.'

Bartens (1999: 145) huomauttaa, että varsinkin kirjakielessä infinitiivin objekti säilyttää asemansa yksipaikkaisten modaaliverbien tai nominaalisten predikaatiivien kanssa. Herää kysymys, kumpaa rakennetta voidaan pitää alkuperäisenä mordvalaiskielissä: objektin nostamista subjektin asemaan vai objektin aseman säilyttämistä. Kenties niissä ersän rakenteissa, joissa patientti saa sekä subjektille että objektille ominaisia piirteitä, nähdään muutoksessa oleva modaalirakenne: patientti saa samanlaisen sijamerkin kuin finiittisten verbien objekti, mutta se säilyttää samalla mahdollisuuden lukukongruenssiin subjektikonjugaatiossa olevan matriisiverbin kanssa.

Siinä tapauksessa, että objekti on yksikössä, ei voida määrittää, kongruoiko verbi luvussa objektin kanssa vai ei, koska nämä verbit ovat lähtökohtaisesti yksikön kolmannessa persoonassa. Aineistossani on kuitenkin

10 sellaista lausetta, joissa objekti on monikollinen ja verbi on yksikössä sen yhteydessä eli kongruointia ei tapahdu, kuten esimerkissä (21). Näin ollen näissä lauseissa patientti on tulkittava infinitiivin objektiksi.

- (21) Ersä (MokshEr A551: EP-2005_16-ijun_4d)
 [...] *jakšt'erkaj-t'neñ sav-ś vid'e-ms*
 punajuuri-PL.DEF.GEN täytyy-PST.3SG kylvää-INF
ked'-vij-se
 käsi-voima-INE
 '[...] täytyi kylvää punajuuret käsin.'

5.1.2. Mokša

Mokšan aineistossa on 39 lausetta, joissa infinitiivin patientti edustuu varmasti matriisiverbin tai nominaalisen predikaatin subjektina. Patientti on näissä lauseissa useimmiten määräisen tai possessiivisen taivutuksen nominatiivissa, mutta pronominit ovat perustaivutuksen nominatiivissa. Subjektikonjugaatiossa oleva verbi myös kongruoi patientin kanssa luvussa ja persoonassa. Predikaattien kirjo on laajempi kuin ersässä: *éravi* 'täytyy' ja *savi* 'tulee, sopii, pitää' -verbien lisäksi myös muut verbit, kuten *udalams* 'onnistua', *možna* 'on mahdollista' ja nominaaliset predikaatit ovat edustettuina, kuten *staka* 'vaikea', *toždä* 'helppo' ja *para* 'hyvä', ks. esimerkki (22). Yhdessä lauseessa, esimerkissä (23), infinitiivi on koko lauseen predikaattina.

- (22) Mokša (MokshEr A1265: MP-2005_28-ijul_10c)
Šiñ vel'də-st toždä ul'-i jota-ftə-ms
 3PL avulla-POSS.3PL helppo olla-PRS.3SG siirtyä-CAUS-INF
řisunka-ś št'ena-ti.
 piirustus-DEF seinä-DEF.DAT
 'Niiden avulla on helppo laittaa piirustus seinälle.'
- (23) Mokša (MokshEr A842: Moksha-2006_12_3-13)
Mezə-nksa son užäl'də-ms?
 mikä-CAUS 3SG sääliä-INF
 'Miksi pitää sääliä häntä?'

Näiden predikaattien kohdalla on kuitenkin vaihtelua mokšassa. Verbejä *éravi* 'täytyy' ja *savi* 'tulee, sopii, pitää' sisältävistä lauseista 9 on sellaisia, joissa infinitiivin patientti edustuu objektina. Lisäksi on myös sellaisia lauseita, joissa matriisiverbi saa useita infinitiivejä objekteineen, mutta vain ensimmäisen infinitiivin objekti edustuu matriisiverbin subjektina, kuten esimerkissä (24).

- (24) Mokša (MokshEr A65: Moksha-2003-5-6_23)
Tä abarona-s érav-i šázə-ms, tapa-ms
 tämä puolustus-DEF täytyy-PRS.3SG repiä-INF tappaa-INF
tosa ašč-i ajərks fašist-tńəń.
 siellä olla-PTCP vastakkainen fasisti-PL.DEF.GEN
 'Tämä puolustus pitää repiä ja tappaa siellä olevat fasistivastustajat.'

Myös nominipredikaattien infinitiivin patientti edustuu välillä objektina. Aineistossani on kaksi lausetta, joissa patientti edustuu objektina, kuten esimerkissä (25).

- (25) Mokša (MokshEr A507: Moksha-2003_4_15-64)
Para ulə-l t'ejt=kä šavə-ms tä-ń mäl-s.
 hyvä olla-COND.3SG 2SG.DAT=kin ottaa-INF tämä-GEN mieli-ILL
 'Sinunkin olisi hyvä miettiä tätä.'

Myös mokšan aineistossa on neljä lausetta, joissa infinitiivin patientilla on sekä subjektin- että objektinomaisia piirteitä, kuten esimerkissä (26).

- (26) Mokša (MokshEr A1298: Lobanov)
Vaşəndakigə érav-št' kočka-ms Erzə-ń kolga [...]
 ensinnä täytyy-PST.3PL kerätä-INF Erzä-GEN koskien
šembä az-f vidä mäńńəń.
 kaikki sanoa-PTCP oikea mieli.PL.DEF.GEN
 'Ensinnäkin täytyi kerätä kaikki oikeat mielipiteet, joita on kirjoitettu Erzästä [...].'

5.2. Patientti matriisiverbin objektina

Sekä ersässä että mokšassa finiittiverbi taipuu luvussa ja persoonassa subjektin mukaan. Toisinaan finiittinen matriisiverbi on objektikonjugaatiossa, jolloin se kongruoi infinitiivin objektin kanssa luvussa ja persoonassa. Matriisiverbin käyttö objektikonjugaatiossa on tavallisempaa mokšassa kuin ersässä. Objektikonjugaation runsaampaa käyttöä on yleisesti havaittavissa mokšassa (ks. esim. Albonico 2023; Alhoniemi 1996; Bernhardt 2021: 66–68).

5.2.1. Ersä

Ersässä matriisiverbi on pääosin subjektikonjugaatiossa. Joskus harvoin se voi olla myös objektikonjugaatiossa, mutta vaikuttaa siltä, että useissa tapauksissa se ei kongruoi infinitiivin objektin kanssa. Esimerkissä (27) matriisiverbi

5.2.2. Mokša

Mokšassa jotkin matriisiverbit kongruoivat usein infinitiivin objektin kanssa luvussa ja persoonassa, toisin sanoen infinitiivin patientti esiintyy matriisiverbin objektina. Mokšassa on 32 tällaista lausetta. Matriisiverbinä on useimmiten *jorams* 'haluta', yhteensä 26 kertaa, mutta toisinaan esiintyy muitakin verbejä: *jukstams* 'unohtaa' 1, *kelgams* 'rakastaa' 3, *savams* 'ottaa' 1 ja *varčšams* 'koettaa, kokeilla' 1 kerran.

- (31) Mokša (MokshEr A388: Varia-A_11)
Moń=gä, uləma, jora-samań meki
 1SG.GEN=kin ilmeisesti haluta-PRS.3SG>1SG takaisin
ferma-v käl'äca-ms.
 maatila-LAT suostutella-INF
 'Ilmeisesti hän haluaa minutkin suostutella takaisin maatilalle.'

Jegorovan (2018: 694–698) mukaan riippuu matriisiverbin ominaisuuksista, kuinka laajasti ne sallivat kongruoinnin infinitiivin objektin kanssa. Hän mainitsee, että *jorams* 'haluta' -verbi pakollisesti kongruoi infinitiivin objektin kanssa, mutta aineistoni perustella tämä ei pidä paikkansa: myös määräisen objektin kanssa *jorams* voi olla subjektikonjugaatiossa, kuten esimerkissä (32).

- (32) Mokša (MokshEr A65: Moksha-2003-5-6_23)
Jora-ń košk-f kargapař-əžə-ń lopaftə-ms.
 haluta-PST.1SG kuivua-PTCP kurkku-POSS.1SG-GEN liottaa-INF
 'Halusin kostuttaa kuivuneen kurkkuni.'

6. Lopuksi

Tässä artikkelissa olen selvittänyt, miten I infinitiivin patientti edustuu ersässä ja mokšassa. Useimmissa tapauksissa infinitiivin patientti edustuu objektina molemmissa kielissä, mutta riippuen matriisiverbistä voi semanttinen objekti ottaa matriisiverbin subjektin tai objektin aseman.

Kahden kielen välillä on eroja. Varsinkin mokša suosii sellaista rakennetta, jossa yksipaikkainen modaalinen matriisiverbi tai nominaalinen predikaatti ottaa infinitiivin patientin subjektikseen. Lisäksi mokšassa vaikuttaa olevan tavanomaista, että kaksipaikkainen matriisiverbi on objektikonjugaatiossa ja kongruoi infinitiivin objektin kanssa luvussa ja persoonassa. Ersässä tällaiset rakenteet ovat harvinaisempia.

Aineistosta on myös havaittavissa, miten modaaliset rakenteet muuttuvat. Lauseissa, joissa semanttinen objekti on genetiivissä, mutta subjekti-

konjugaatiossa oleva matriisiverbi kongruoi sen kanssa luvussa, objekti saa sekä subjektille että objektille ominaisia piirteitä.

I infinitiivin objekti voi olla perustaivutuksen genetiivissä, mikäli se edeltää infinitiiviä. Tässä tapauksessa infinitiivin ja objektin suhde on paljon kiinteämpi, eikä niitä voi erottaa toisistaan. Vaikka tämä merkintätapa on yleisempi muiden infiniittisten muotojen kanssa, aineistossani on useita lauseita, joissa objekti on perustaivutuksen genetiivissä. Näissä lauseissa objekti muistuttaa genetiiviattribuuttia.

Artikkelini havainnollistaa, millaisissa rakenteissa objektin asema muuttuu ja miten kaksi läheistä sukukieltä eroavat toisistaan. Mordvalaiskielten kielioppikuvauksissa ei käsitellä ei-finiittisten verbien argumenttien merkintää riittävän laajasti. Olisi tärkeää ottaa huomioon muitakin tekijöitä, jotka mahdollisesti vaikuttavat infinitiivien argumenttien merkintään, kuten subjektin läsnäolo, infinitiivien ketjuttaminen ja erilaisten rakenteiden väliset semanttiset erot.

Mordvalaiskielten osalta olisi syytä tarkastella erilaisia rakenteita diakronisesti saatavissa olevan aineiston puitteissa ja katsoa, miten nämä rakenteet ovat mahdollisesti muuttuneet eri aikakausina. Rakenteiden vertailu muiden kielten kanssa olisi myös antoisaa, sillä infinitiivin argumenttien nostaminen matriisilauseen argumenteiksi on yleistä myös muissa kielissä (Noonan 2007: 79–87). Mordvalaiskielten sukukielistä ainakin unkarissa infinitiivin objektin määräisyys vaikuttaa joidenkin matriisiverbien konjugaatioon (Kenesei & Szécsényi 2022: 654). Lisäksi koltansaamessa *ölggâd* 'täytyä' -verbin infinitiivin patientti voi ottaa subjektin aseman, mikäli varsinainen tekijä jää ilmaisematta. Semanttinen objekti on tällaisessa rakenteessa nominatiivissa ja verbi kongruoi sen kanssa luvussa, kuten esimerkissä (33).⁵

(33) Koltansaame (Koponen ym. 2010: 36)

[...] *go peässtōōgg â'lgge poonnjâd ja*
 kun vitsas.PL täytyy.PRS.3PL vääntää.INF ja
suõ'bddi â'lgge kue'dded [...]
 juurakko.PL täytyy.PRS.3PL kantaa.INF
 '[...] kun vitsaket pitää vääntää ja juurakot pitää kantaa [...]'

Sukukielten esimerkit herättävät kysymyksiä siitä, mikä on infinitiivin ja sen objektin rooli sukukielissä ja kuinka laajasti tällaisia rakenteita löytyy uralilaisesta kielikunnasta. Mordvalaiskielet antavat hyvän lähtökohdan tällaiselle vertailulle, koska niissä sekä subjektin että objektin lukua ja persoonaa on mahdollista merkitä matriisiverbissä. Lisäksi kahden läheisen sukukielen hieman erilaiset käytänteet voivat avata mahdollisuuksia diakronisten muutosten pohdinnalle.

5. Kiitän Miika Lehtistä tästä havainnosta ja esimerkkiehdotuksesta.

Lyhenteet

1	ensimmäinen persoona	INDEF	epämääräinen partikkeli
2	toinen persoona	INE	inessiivi
3	kolmas persoona	INF	infinitiivi
CAUS	kausatiivi (sijamuoto tai johdin)	LAT	latiivi
		M	mokša
CNG	konnegatiivi	NEG	negaatio
CPR	komparatiivi	PTV	partitiivi
COND	konditionaali	PL	monikko
DAT	datiivi	POSS	possessiivinen taiputus
DEF	määräinen taiputus	PP	postpositio
DIM	deminutiivi	PRS	preesens
E	ersä	PST	ensimmäinen mennyt aika
ELA	elatiivi	PST2	toinen mennyt aika
FRQ	frekventatiivinen suffiksi	PTCP	partisiippi
GEN	genetiivi	SG	yksikkö
ILL	illatiivi	TRA	translatiivi

Lähteet

- Albonico, Giovanna. 2023. *Object marking and object-verb agreement with verbs of cognition in Mordvinic*. Pavia: Pavian yliopisto. (Väitöskirja.)
- Alhoniemi, Alho. 1991. Zur Kasuszeichnung des Objekts im Mordwinischen. *Suomen kielitieteellisen yhdistyksen vuosikirja* 4. 18–30.
- Alhoniemi, Alho. 1993. Ersän ja mokšan sisäisistä eroista: ’kysyä’-verbien käytön aspektuaalista tarkastelua. Teoksessa Kulonen, Ulla-Maija (toim.), *Festschrift für Raija Bartens zum 25.10.1993* (Suomalais-Ugri-laisen Seuran Toimituksia 215), 21–35. Helsinki: Suomalais-Ugri-lainen Seura.
- Alhoniemi, Alho. 1994. Zur Verwendung der Objektkonjugation im Mordwinischen. Teoksessa Larsson, Lars-Gunnar (toim.), *Lapponica et uralica: 100 Jahre finnisch-ugrischer Unterricht an der Universität Uppsala. Vorträge am Jubiläumssymposium 20.–23. April 1994* (Studia Uralica Upsaliensia 26), 145–152. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.
- Alhoniemi, Alho. 1996. Über die Unterschiede bei der Verwendung der Subjekt- und Objektkonjugation im Ersa- und Mokscha-Mordwinischen. Teoksessa Leskinen, H. & Maticsák, Sándor & Seilenthal, Tõnu (toim.), *Congressus Octavus Internationalis Fenno-Ugristarum Jyväskylä 10.–15.8.1995. Pars III*, 68–71. Jyväskylä.
- Bartens, Raija. 1999. *Mordvalaiskielten rakenne ja kehitys* (Suomalais-Ugri-laisen Seuran Toimituksia 232). Helsinki: Suomalais-Ugri-lainen Seura.

- Bernhardt, Mariann. 2016. *Ersämordvan kielen genetiivi- ja inessiiviobjektien vaihtelu*. Turku: Turun yliopisto. (Pro gradu -tutkielma.)
- Bernhardt, Mariann. 2020a. Encoding definiteness on pronominal objects in Mordvinic. *Finnisch-Ugrische Forschungen* 65. 25–61.
- Bernhardt, Mariann. 2020b. The variation of conjugation types in Erzya perception verbs. *Folia Uralica Debreceniensia* 27. 21–48.
- Bernhardt, Mariann. 2021. *Määräisyys ja objektin merkitseminen mordvalaiskielissä*. Turku: Turun yliopisto. (Väitöskirja.)
- Grünthal, Riho. 2008. Transitivity in Erzya Mordvin. Teoksessa Bereczki, András & Csepregi, Márta & Klima, László (toim.), *Ünnepi írá-sok Havas Ferenc tiszteletére* (Urálistikai tanulmányok 18), 219–239. Budapest.
- Jegorova 2018 = Егорова, А. Д. 2018. Сентенциальные актанты. Teoksessa Толдова, С. Ю. & Холодилова, М. А. & Татевосов, С. Г. & Кашкин, Е. В. & Козлов, А. А. & Козлов, Л. С. & Кухто, А. В. & Привизенцева, М. Ю. & Стенин, И. А. (toim.), *Элементы мокшанского языка в типологическом освещении*, 666–706. Москва: Буки Веди.
- Kenesei, István & Szécsényi, Krisztina. 2022. Hungarian. Teoksessa Bakró-Nagy, Marianne & Laakso, Johanna & Skribnik, Elena (toim.), *The Oxford guide to the Uralic languages*, 636–658. Oxford: Oxford University Press.
- Koponen, Eino & Moshnikoff, Jouni & Moshnikoff, Satu. 2010. *Sää'mkiöll, ä'rbbkkiöll* (Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 161). Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.
- Markov 1964 = Марков, Ф. П. 1964. Функции объектного спряжения мордовского глагола. Teoksessa Rajusalu-Adler, E. (toim.), *Töid lääneteresoote ja volga keelte alalt = Труды по прибалтийско-финским и волжским языкам*, 69–85. Tallinn: Eesti NSV Teaduste Akadeemia.
- Noonan, Michael. 2007. Complementation. Teoksessa Shopen T. (toim.), *Language typology and syntactic description: Complex constructions* (2. painos), 52–150. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rueter, Jack. 2005. Conflicting evidence for the Erzian genitive. Teoksessa Hasselblatt, Cornelius & Koponen, Eino & Widmer, Anna (toim.), *Beiträge zur Finnougristik aus Anlaß des sechzigsten Geburtstages von Hans-Herman Bartens* (Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica 65), 277–296. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Salamon, Ágnes. 1989. Tárgyas szerkezetek az erza-mordvinban. *Folia Uralica Debreceniensia* 1. 87–108.
- Wiedemann, Ferdinand Johan. 1865. *Grammatik der ersa-mordwinischen Sprache: Nebst einem kleinen mordwinisch-deutschen und deutsch-mordwinischen Wörterbuch*. St. Petersburg: Eggers.